

Utbildning av barnmorskor på SAKs skola i Maidan Shahr. Maryam sitter till vänster i röd-grön sjal.

Pionjärer i det tysta

Maryam är första yrkesverksamma kvinnan i sin hemby – någonsin!

Maryam är elev på Svenska Afghankommitténs barnmorskeskola i Maidan Shahr i Wardakprovinsen, sydväst om Kabul. Hennes hemdistrikt i Paktikaprovinsen kontrolleras av talibanerna. Det finns ingen regeringskontroll ute i byarna. Där är det lokalsamhället och talibanerna som styr.

Text & bild: Börje Almqvist

Börje är ledamot i SAKs styrelse och tidigare SAK-anställd.

När SAK för två och ett halvt år sedan började rekrytera barnmorskeelever i Paktika var det väldigt svårt att hitta kurskandidater. Motståndet var kompakt.

Ingen familj var intresserad. Det krävdes mycket diplomati och övertalning för att förmå några familjer att tillåta en av familjens kvinnor att börja på barnmorskeutbildningen.

Normalt rör sig en kvinna på landet i Paktika inte långt bortom hemmet i byn. Provinsen är även med afghanska mått mätt konservativ. Livet styrs av traditionella värderingar. Därför undrade jag hur hennes familj och grannar hade reagerat när hon ville bli barnmorska.

– Jag kommer från en litterat familj och det var min familj och lokalsamhället tillsammans som beslutade att jag skulle börja på kursen, förklarar Maryam.

Med tanke på den allmänna bilden av talibaner som sätter sig emot att kvinnor

gör något utanför hemmet så är hennes studier och framtida yrkesverksamma liv ett genombrott för kvinnorna på bygden.

– Jag hade en vision om att jag ville bli barnmorska. Jag vill hjälpa min hembygd och minska dödligheten bland kvinnorna. Jag har känt kvinnor som dött i födslorelaterade sjukdomar. Min kusin dog på det sättet, säger Maryam.

Utbildningen är numera tvåårig (tidigare 18 månader). Hon får lära sig mycket nytt som ska förmedlas vidare. Hon har förutom kunskaper i hur man hjälper kvinnor att föda på ett säkert sätt studerat barnhälsovård och hygien och fått lära sig om *säkert moderskap*, som familjeplanering och kvinnohälsa kallas i Afghanistan.

På väggen på barnmorskeskolan sitter denna upplysande affisch.

– Det bästa är att jag kan hjälpa mina medmänniskor att föda säkert, säger hon.

Innan hon reste till Maidan Shahr var hon lite undrande. Hur skulle hon bo? Hur skulle hon bli bemött? Och hur skulle kamraterna vara mot henne?

Hon insåg dock snart att hon oroat sig i onödan.

– Folk här är väldigt vänliga och det är en bra miljö.

Fawzia

En av de hon lärt känna på skolan är den 18-åriga kurskamraten Fawzia. Precis som de andra kamraterna var Fawzia först lite blyg inför den utländska gästen, men när Maryam berättat klart är hon en av flera som räcker upp handen och är ivriga att berätta om sig själva.

Fawzia kommer från det relativt närbelägna Chakdistriktet som också ligger i Wardakprovinns.

– Min syster gick i barnmorskekullen före mig och hon uppmuntrade mig att göra detsamma och min familj sa också ja, men...

Även hennes hemdistrikt är taliban-kontrollerat. Det finns ingen regeringskontroll, så det hänger på om de lokala talibanerna är med på noterna om det ska ske något så ovanligt som att en kvinna utbildar sig långt från hemmet.

– Jag fick tillstånd att gå kursen efter ett beslut som togs gemensamt av våra åldermän, inflytelserika personer, religiösa ledare, lokalsamhället och talibanerna, berättar Fawzia.

Men bara för några år sedan hade SAK svårt att hitta någon kandidat från hennes hemtrakt som fick utbildas till barnmorska. Då vände sig läraren på barnmorskeskolan i Maidan Shahr till en av SAKs läkare på en klinik i Chak och bad om hjälp. Han föreslog då sin egen fru som kandidat och hon blev antagen till kursen.

Läkarens fru är alltså Fawzias syster och då var det inte så svårt för Fawzia att få ett ja från föräldrarna att få anmäla sig till barnmorskeutbildningen.

– Kvinnorna har stora problem i min hemtrakt, men kvinnoödligheten har faktiskt minskat efter det att en av SAKs kliniker fick sin första utbildade barnmorska. Jag vill också vara med och hjälpa till

Mödradödlighet | Barnmorskor

- Afghanistan har en av världens högsta mödradödlighet. 26 000 kvinnor dör på grund av graviditetsrelaterade komplikationer (det är mer än en kvinna varje halvtimme).
- SAK driver för närvarande tre barnmorskeskolor i provinserna Wardak, Samangan och Sar-e-Pul.

Kriterier för att bli antagen till SAKs barnmorskeutbildningar:

- 18 år eller äldre
- 9-årig skolgång
- Gift och helst ha barn
- Utvald av det lokala samhället
- Villig att flytta till utbildningsorten
- Införstådd med att återvända till hembygden för att verka som barnmorska

SAK har hittills utbildat 175 barnmorskor

med att minska dödligheten bland kvinnor, säger Fawzia. •

Fotnot: Maryam utexaminerades i våras och hennes dröm har gått i uppfyllelse. Hon arbetar nu som barnmorska hemma i byn i Paktia. Trots sin ungdom har Maryam redan gjort kvinnohistoria. Hon är pionjären som yrkesverksam kvinna i sin hembygd.